

- 25 _____ סקירה דמוגרפית – 65 ומעלה בני
- 26 _____ 65 ומעלה בני
- 28 _____ מגמת הגידול של 65 ומעלה בני
- 29 _____ בני 65 ומעלה – השוואה בין-לאומית
- 30 _____ בני 65 ומעלה, לפי יחס התלות ויחס התמיכה בהורים
- 31 _____ בני 65 ומעלה, לפי גיל
- 32 _____ בני 65 ומעלה, לפי מין
- 34 _____ בני 65 ומעלה, לפי קבוצת אוכלוסייה
- 36 _____ יהודים ואחרים בני 65 ומעלה, לפי מקום לידה
- 37 _____ בני 65 ומעלה, לפי פיזור גאוגרפי
- 40 _____ בני 65 ומעלה, לפי מצב משפחתי
- 41 _____ בני 65 ומעלה, לפי דפוסי מגורים
- 43 _____ בני 65 ומעלה, לפי תוחלת חיים
- 44 _____ בני 65 ומעלה שרשומים כדיירי מוסדות לטיפול ממושך

אוכלוסיית בני 65 ומעלה – סקירה דמוגרפית

בסקירה זו מוצגים מאפיינים דמוגרפיים עיקריים של האוכלוסייה המבוגרת בישראל (בני 65 ומעלה). בסקירה הדמוגרפית נכללים נתוני מגמות משנות ה-50 של המאה הקודמת ועד שנת 2020 וכן תחזיות לאוכלוסייה זו לעתיד הקרוב והרחוק. נכללים נתונים על גודל האוכלוסייה ועל חלקה היחסי בכלל האוכלוסייה לפי גיל, מין, קבוצת אוכלוסייה, מצב משפחתי ופיזור גאוגרפי. כמו כן מוצגת תמונת המצב של האוכלוסייה המבוגרת בישראל בהשוואה למדינות נבחרות בעולם.

אוכלוסיית בני 65 ומעלה

בשנת 2020 נאמדה **אוכלוסיית בני 65 ומעלה ב-1,128.1 אלף איש** – **12.1%** מכלל האוכלוסייה בישראל. אוכלוסיית הגברים בני 65 ומעלה נאמדה ב-503 אלף – **10.9%** מכלל אוכלוסיית הגברים. אוכלוסיית הנשים בנות 65 ומעלה נאמדה ב-625 אלף – **13.4%** מכלל הנשים בישראל.

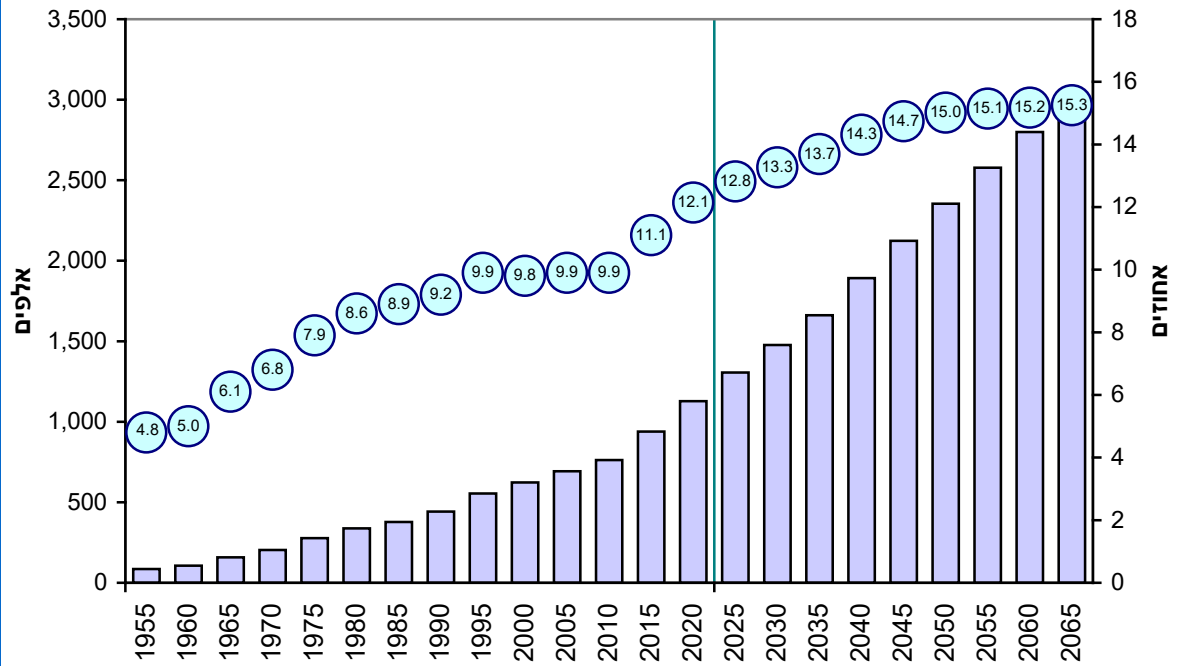
בשנת 2021 נאמדה אוכלוסיית בני 65 ומעלה ב-1,162.5 אלף איש – גידול של **3.0%** לעומת שנת 2020. לשם השוואה, בשנת 2021 גדלה אוכלוסיית ישראל ב-**1.8%**.

אוכלוסיית ישראל עוברת תהליך הזדקנות מהיר יחסית. מספר בני 65 ומעלה נמצא במגמת עלייה מאז שנותיה הראשונות של המדינה. בשנת 1955 נאמדה אוכלוסייה זו ב-85.2 אלף איש. בתוך 25 שנה גדלה אוכלוסיית זו פי 4, כך שבשנת 1980 נאמד מספרם ב-338.3 אלף איש. מ-1980 ועד שנת 2000 מספר בני 65 ומעלה גדל כמעט פי 2 ונאמד ב-622.9 אלף איש. עד שנת 2020 מספרם של בני 65 ומעלה שוב גדל כמעט פי 2 ונאמד ב-1,128.1 אלף איש.

בשנים 1995–2020 נוספו יותר ממיליון איש לאוכלוסיית בני 65 ומעלה. האוכלוסייה המבוגרת בישראל צפויה להמשיך לגדול גם בעתיד – בארבעים וחמש השנים הבאות צפויה תוספת של כמעט שני מיליון איש לאוכלוסייה זו. **בשנת 2065** מספרם של **בני 65 ומעלה** צפוי להגיע ליותר מ-**3 מיליון** נפש.

אוכלוסיית בני 65 ומעלה גדלה לא רק במספרים מוחלטים, אלא גם בשיעורם באוכלוסייה. ב-1955 היו בני 65 ומעלה **4.8%** מכלל האוכלוסייה בישראל. עד 2020 גדל חלקם פי 2.5 והם היו **12.1%**. בשנת 2065 חלקם באוכלוסייה צפוי לגדול ל-**15.3%**.

1. בני 65 ומעלה וחלקם מכלל האוכלוסייה
(1)2065–2020 ותחזית עד 2065

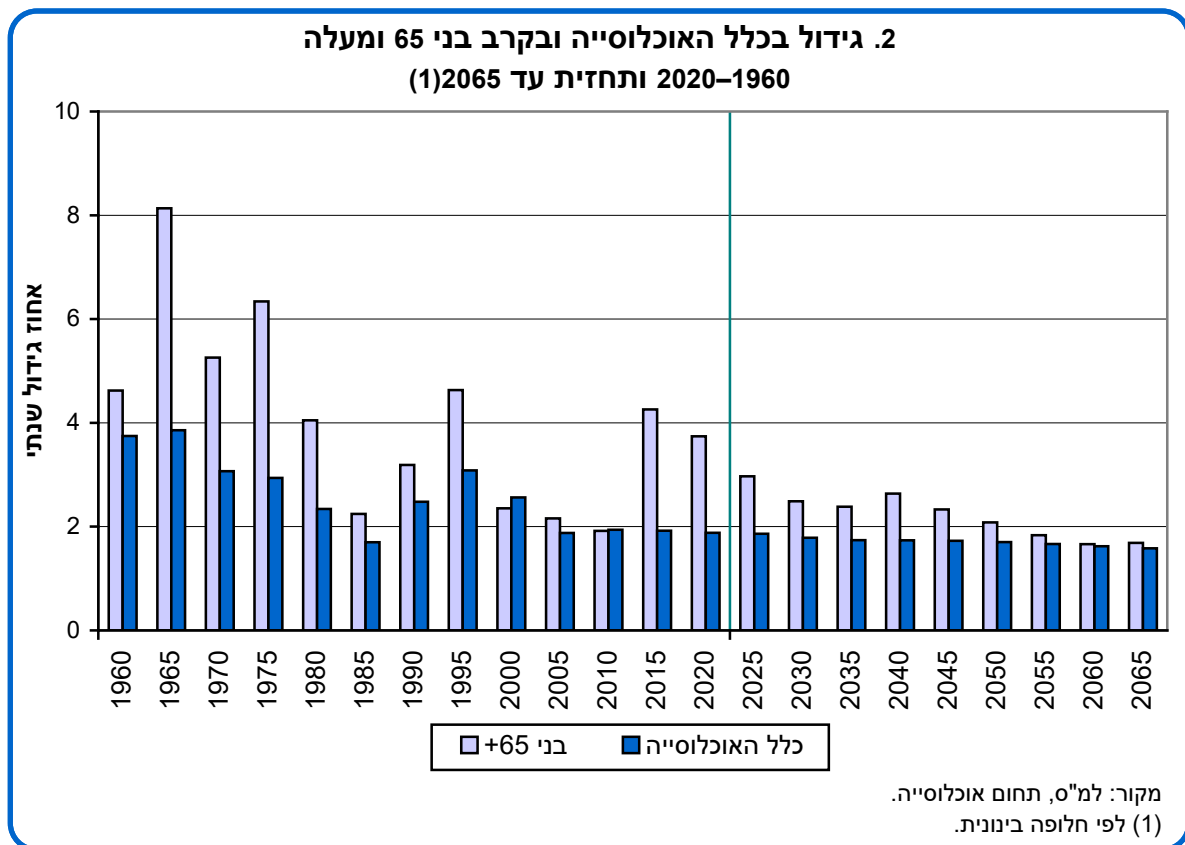

מקור: למ"ס, תחום אוכלוסייה.
 (1) לפי חלופה בינונית.

מגמת הגידול של אוכלוסיית בני 65 ומעלה

מאז שנותיה הראשונות של המדינה קצב הגידול של אוכלוסיית בני 65 ומעלה בישראל היה גבוה. משנת 1955 ועד 2020 גדלה אוכלוסיית בני 65 ומעלה ב-1,224%, בעוד שבאותה התקופה (1995–2020) כלל אוכלוסיית ישראל גדלה ב-419% בלבד. כלומר, קצב הגידול של בני 65 ומעלה היה גבוה פי שלושה מזה של כלל האוכלוסייה בישראל.

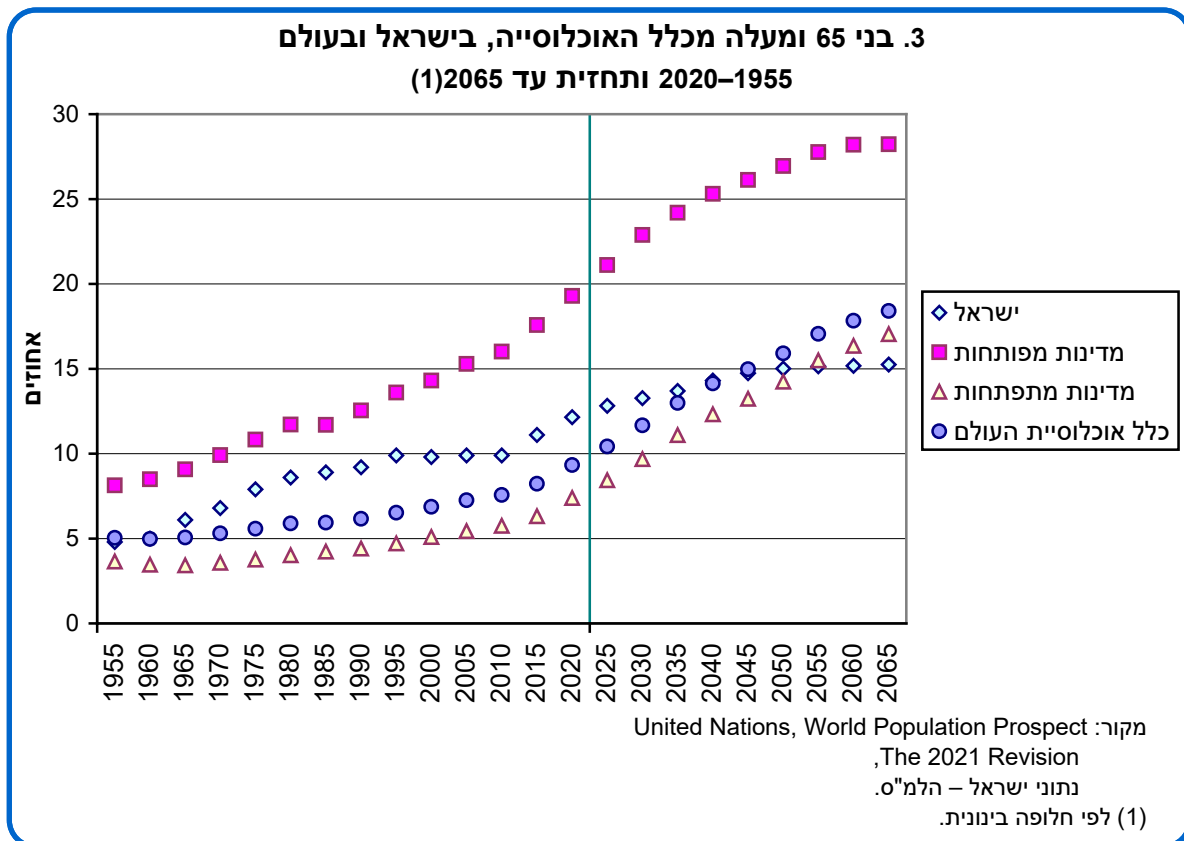
בשנים 1960–1965 נרשם שיא בקצב הגידול השנתי של כלל האוכלוסייה – 3.9% בממוצע לשנה. באותה העת נרשם גם שיא בקצב הגידול השנתי של אוכלוסיית בני 65 ומעלה – 8.1% – כפול מהגידול בכלל האוכלוסייה. בשנים 1980–1990 נרשמה האטה בקצב הגידול של בני 65 ומעלה – 2.7% בממוצע לשנה. בשנים 1990–1995, על רקע גל העלייה הגדול (בעיקר מבריה"מ לשעבר), חלה עלייה בקצב גידול אוכלוסיית ישראל בכלל (3.1% בממוצע לשנה) ובקצב גידול אוכלוסיית בני 65 ומעלה בפרט (4.3% בממוצע). גם בשנים 2010–2020 נרשם גידול ניכר בקרב בני 65 ומעלה (4.0% בממוצע לשנה). קצב הגידול של בני 65 ומעלה צפוי להתמתן בהדרגה בעתיד ולהיות דומה לגידול בכלל האוכלוסייה – 2.6% בממוצע לשנה בשנים 2020–2040 ו-1.9% בשנים 2040–2065.

בני 65 ומעלה – השוואה בין-לאומית

בדומה לרוב המדינות בעולם, גם אוכלוסיית ישראל עוברת תהליך הזדקנות – חלקם של המבוגרים באוכלוסייה גדל עם השנים וצפוי לגדול גם בעתיד. יחד עם זאת, היות שאוכלוסיית ישראל צעירה יחסית, אחוז בני 65 ומעלה בה עדיין נמוך בהשוואה למדינות מפותחות.¹ בשנת 2020 28.0% מאוכלוסיית ישראל היו ילדים בני 0–14, ו-12.1% היו בני 65 ומעלה. לעומת זאת, במדינות המפותחות 16.4% היו בני 0–14 ו-19.3% היו בני 65 ומעלה.

בשנותיה הראשונות של ישראל חלקה של האוכלוסייה המבוגרת מתוך כלל האוכלוסייה היה דומה לזה שבמדינות המתפתחות. בהמשך נצפה קצב הזדקנות מהיר יותר בישראל מזה שבמדינות המתפתחות. לאחר שנת 2055 צפויה האטה בקצב ההזדקנות של האוכלוסייה בישראל, בעוד שבמדינות המתפתחות צפוי קצב הזדקנות מהיר יותר מזה שבישראל. מצב זה קשור לתהליכים דמוגרפיים ייחודיים שמתרחשים בישראל היום וצפויים גם בעתיד – מצד אחד תוחלת החיים בישראל מתאימה לתוחלת החיים של המדינות המפותחות (ואפילו גבוהה מתוחלת החיים בחלק ניכר מהמדינות המפותחות), אך מצד אחר שיעורי הפריון בישראל גבוהים מאלה שבמדינות המפותחות, דבר שגורם לעלייה בחלקם של הצעירים ולירידה בחלקם של המבוגרים.

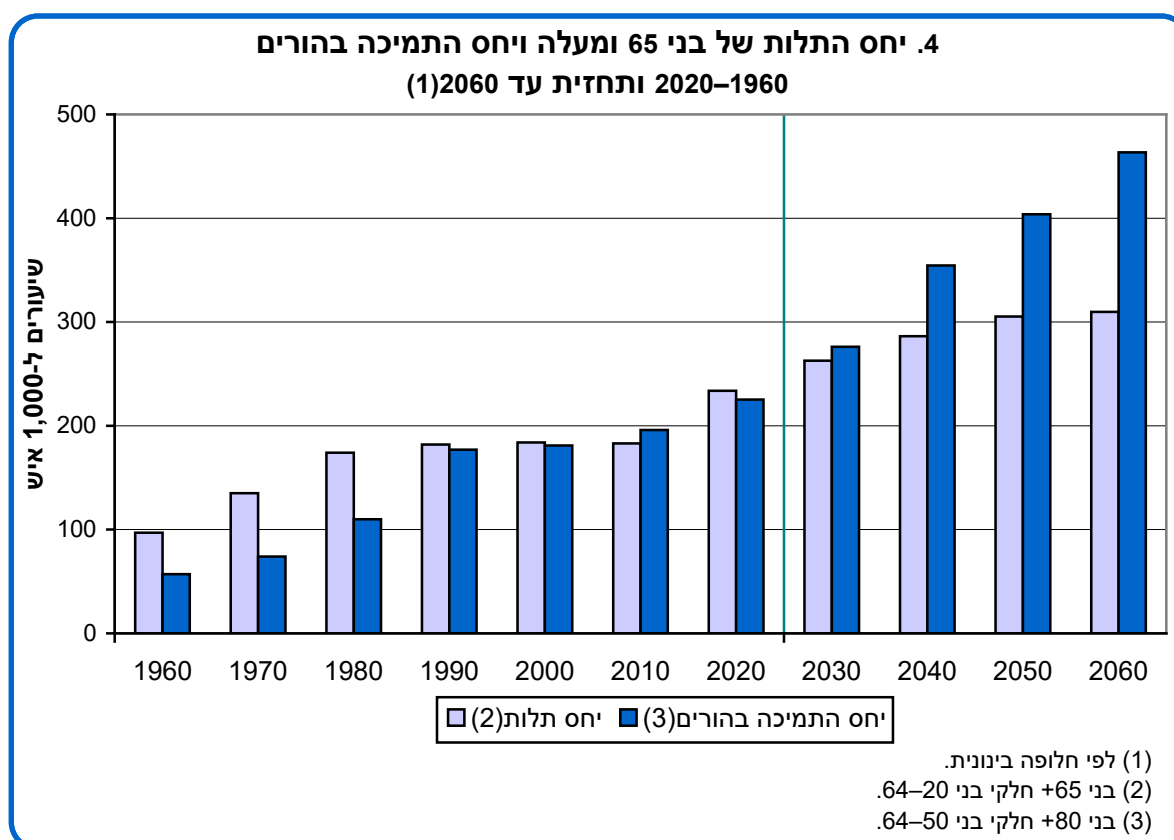
¹ מקור הנתונים על מדינות בעולם: United Nations, World Population Prospect: The 2021 Revision.

בני 65 ומעלה, לפי יחס התלות ויחס התמיכה בהורים

יחס התלות של בני 65 ומעלה הוא מספר בני 65 ומעלה ביחס לאוכלוסייה בגיל העבודה (בני 20–64). אוכלוסיית ישראל צעירה יחסית (35.9% מהאוכלוסייה מתחת לגיל 20 בשנת 2020) ולכן יחס התלות של בני 65 ומעלה בה הוא נמוך יחסית – 234 בני 65 ומעלה ל-1,000 איש בגיל העבודה בישראל בשנת 2020, לעומת 327 בני 65 ומעלה ל-1,000 איש בגיל העבודה במדינות המפותחות.

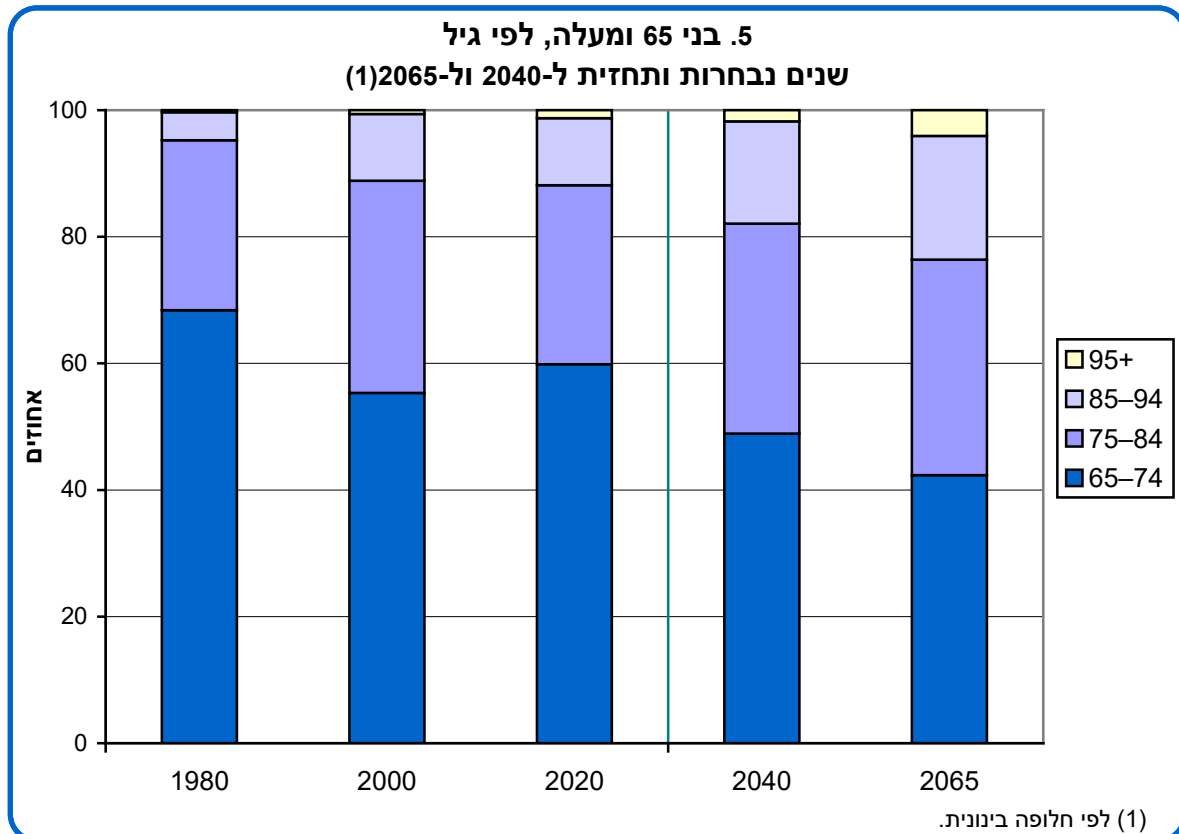
בארבעים השנים האחרונות גדל יחס התלות של בני 65 ומעלה בישראל פי 1.3 וצפוי לגדול בקצב דומה בארבעים השנים הבאות, כך שיעמוד על 310 בני 65 ומעלה ל-1,000 איש בגיל העבודה בשנת 2060.

יחס התמיכה בהורים הוא היחס שבין מספר בני 80 ומעלה לבין מספר בני 50–64. בשנת 2020 יחס זה עמד על 225 (בני 80 ומעלה ל-1,000 בני 50–64) – גידול של פי 2 לעומת שנת 1980, אז עמד יחס זה על 110. עד שנת 2060 צפוי היחס להכפיל את עצמו שוב ולעמוד על 464 (בני 80 ומעלה ל-1,000 בני 50–64). לשם השוואה, במדינות המפותחות עמד יחס זה על 265 בשנת 2020, והוא צפוי לעלות ל-628 בשנת 2060.

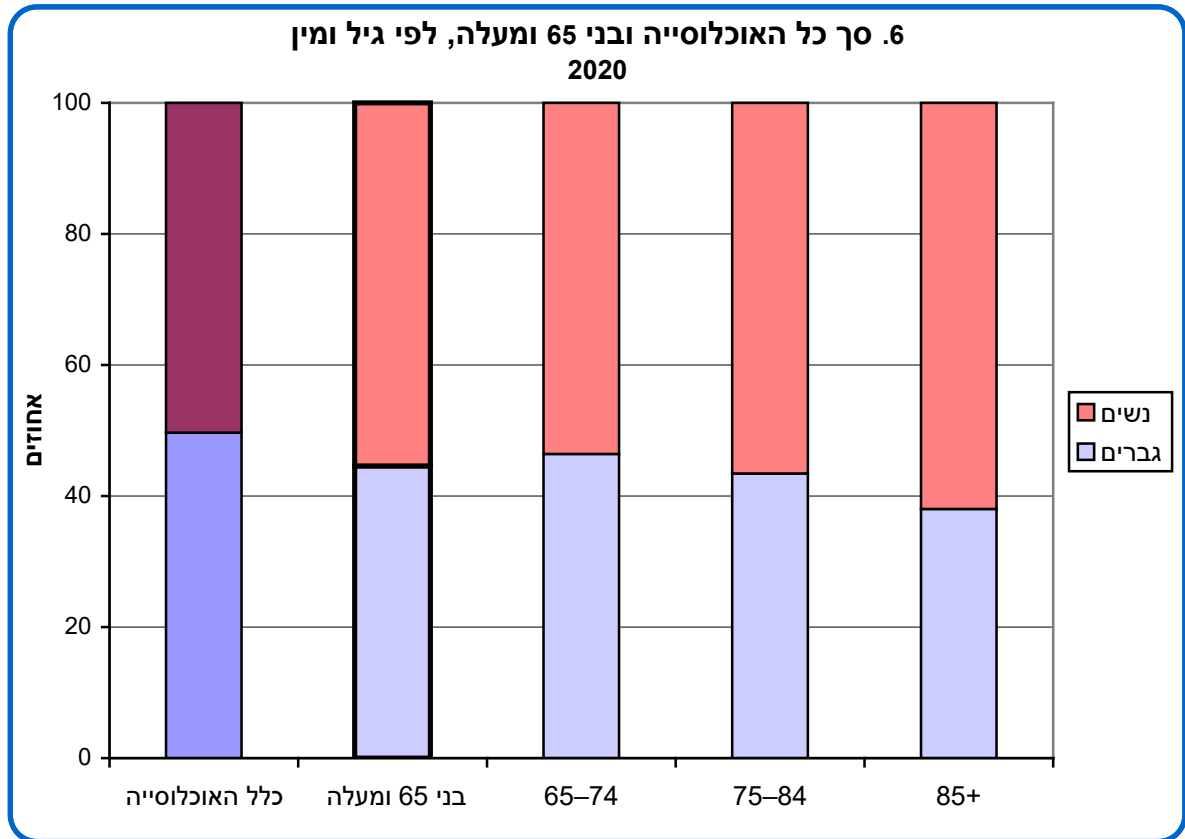
בני 65 ומעלה, לפי גיל

בשנת 2020 60% מאוכלוסיית בני 65 ומעלה היו בני 74–85, 28% בני 75–84 ו-12% בני 85 ומעלה. עד שנת 2065 חלקם של בני 85 ומעלה מכלל אוכלוסיית בני 65 ומעלה צפוי לגדול פי 2 (24%). מספרם של בני 85 ומעלה יגדל יותר מפי 5, מכ-134 אלף בשנת 2020 לכ-719 אלף ב-2065. מספר המבוגרים ביותר, בני 95 ומעלה, צפוי לגדול מהר יותר מכל קבוצת גיל אחרת – מספרם יגדל כמעט פי 9 – מכ-14 אלף ב-2020 לכ-124 אלף ב-2065. הם יהיו כ-4% מכלל בני 65 ומעלה בשנת 2065, לעומת 1.3% בשנת 2020.

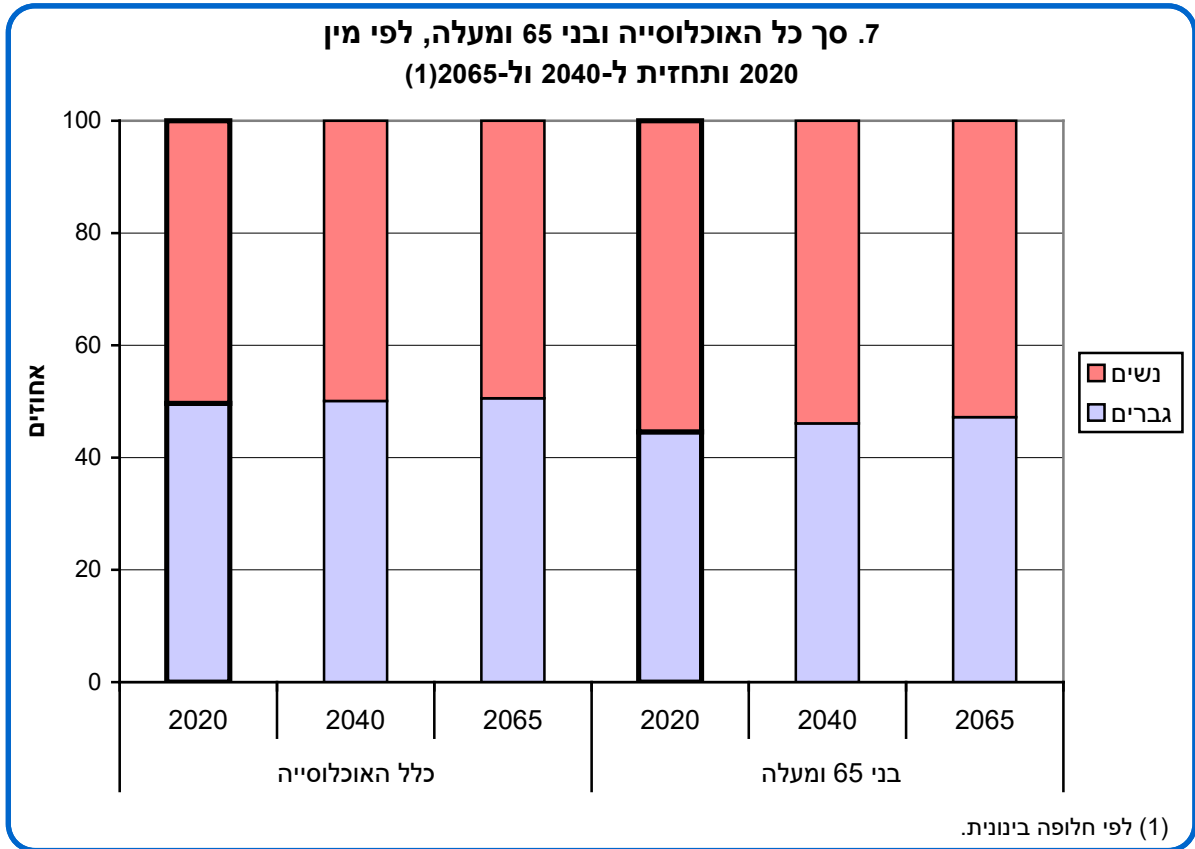

בני 65 ומעלה, לפי מין

בשנת 2020 55% מבני 65 ומעלה היו נשים. עם העלייה בגיל גדל חלקן של הנשים: בגילי 65–74 נשים הן 54%, בגילי 75–84 – 57% ובגילי 85 ומעלה – 62%.

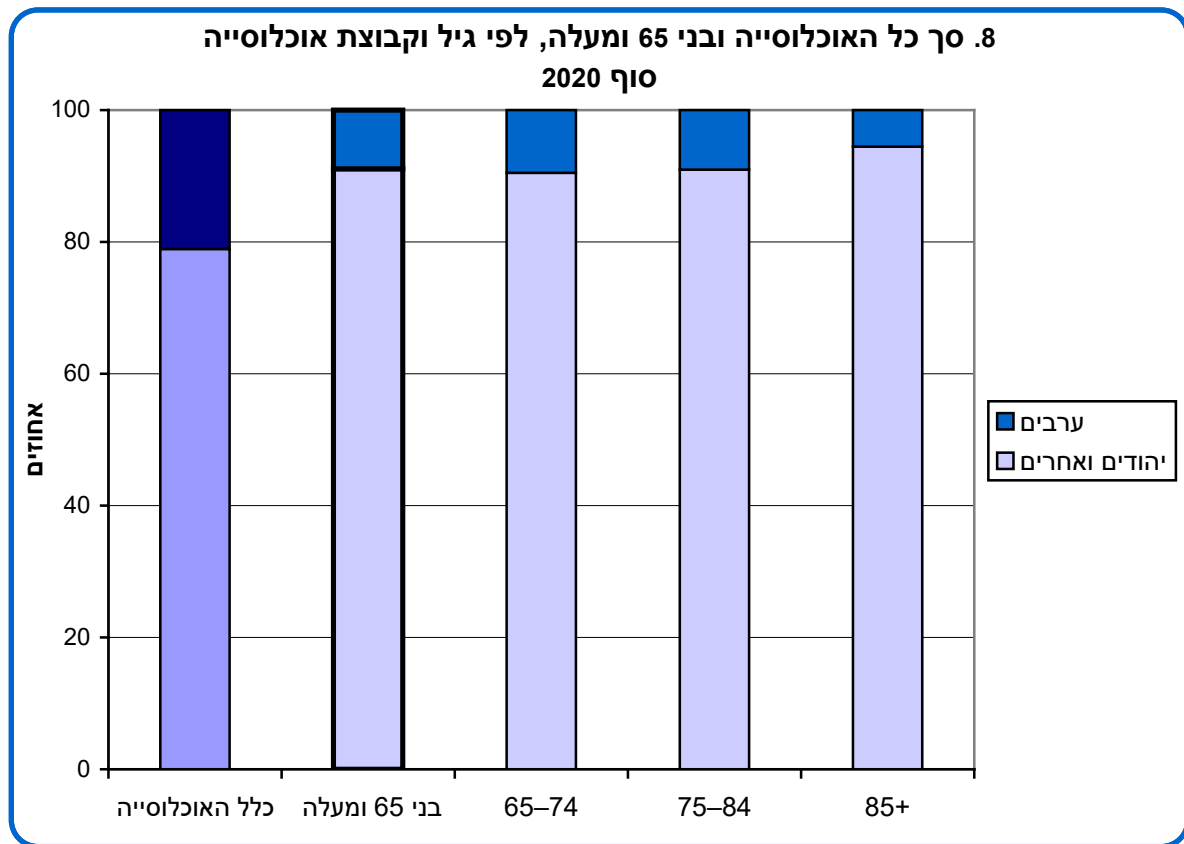

גם בעתיד חלקן של הנשים יהיה גדול מחלקם של הגברים. בשנת 2065 53% מבני 65 ומעלה יהיו נשים.

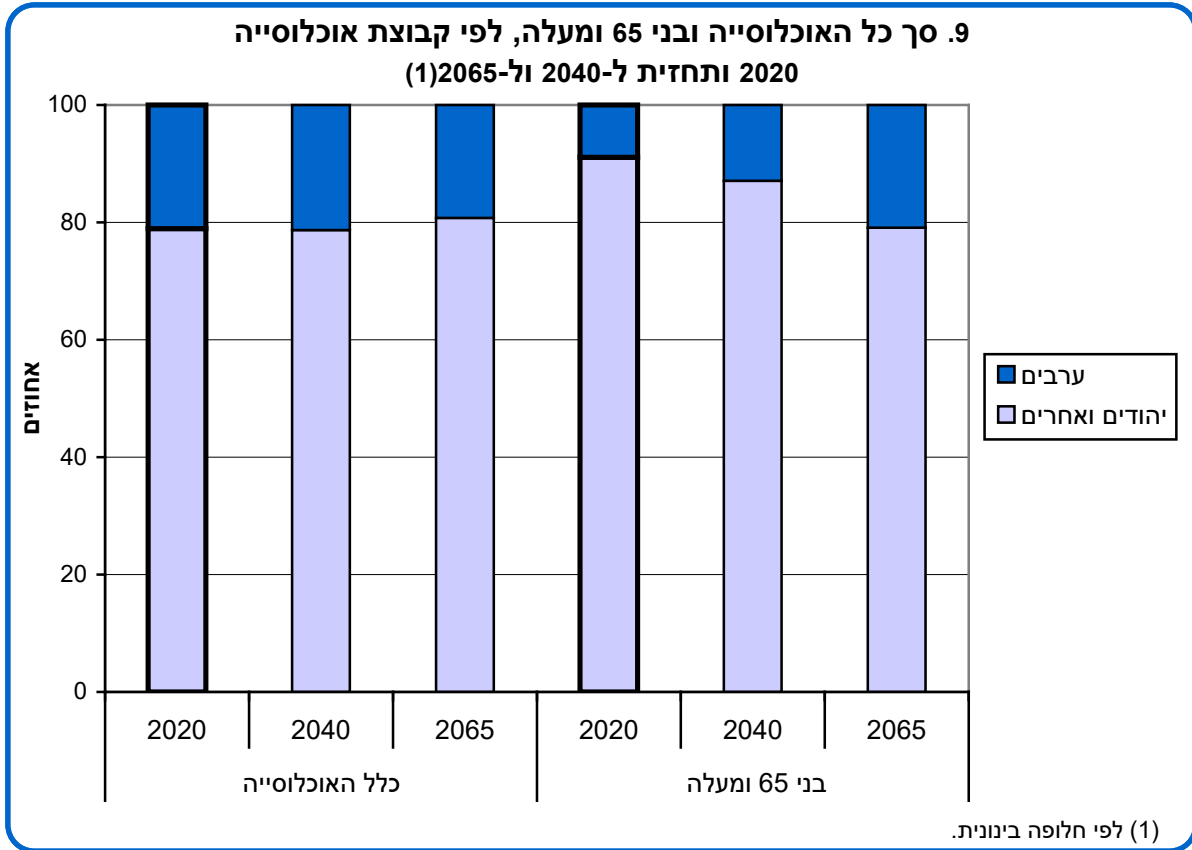

בני 65 ומעלה, לפי קבוצת אוכלוסייה

בשנת 2020 חיו בישראל 1,027.7 אלף יהודים ואחרים ו-100.4 אלף ערבים בני 65 ומעלה. חלקם של היהודים ואחרים בני 65 ומעלה מכלל בני ה-65 ומעלה גדול מחלקם בכלל האוכלוסייה (ובמקביל חלקם של הערבים מכלל האוכלוסייה המבוגרת קטן מחלקם בכלל האוכלוסייה). בשנת 2020 חלקם של היהודים ואחרים היה 79% מכלל האוכלוסייה בישראל, לעומת 91% מכלל בני ה-65 ומעלה. מאז קום המדינה, עיקר הגידול בקרב ערבים נבע מריבוי טבעי, בעיקר מלידות. הפרייון הגבוה לאורך כל השנים גרם לכך שהאוכלוסייה הערבית היא אוכלוסייה צעירה. הגידול באוכלוסיית היהודים ואחרים נבע, לצד ריבוי טבעי, גם מעלייה של אנשים מבוגרים לישראל ומתחלת חיים ארוכה יותר באוכלוסיית היהודים ואחרים מאשר באוכלוסייה הערבית.

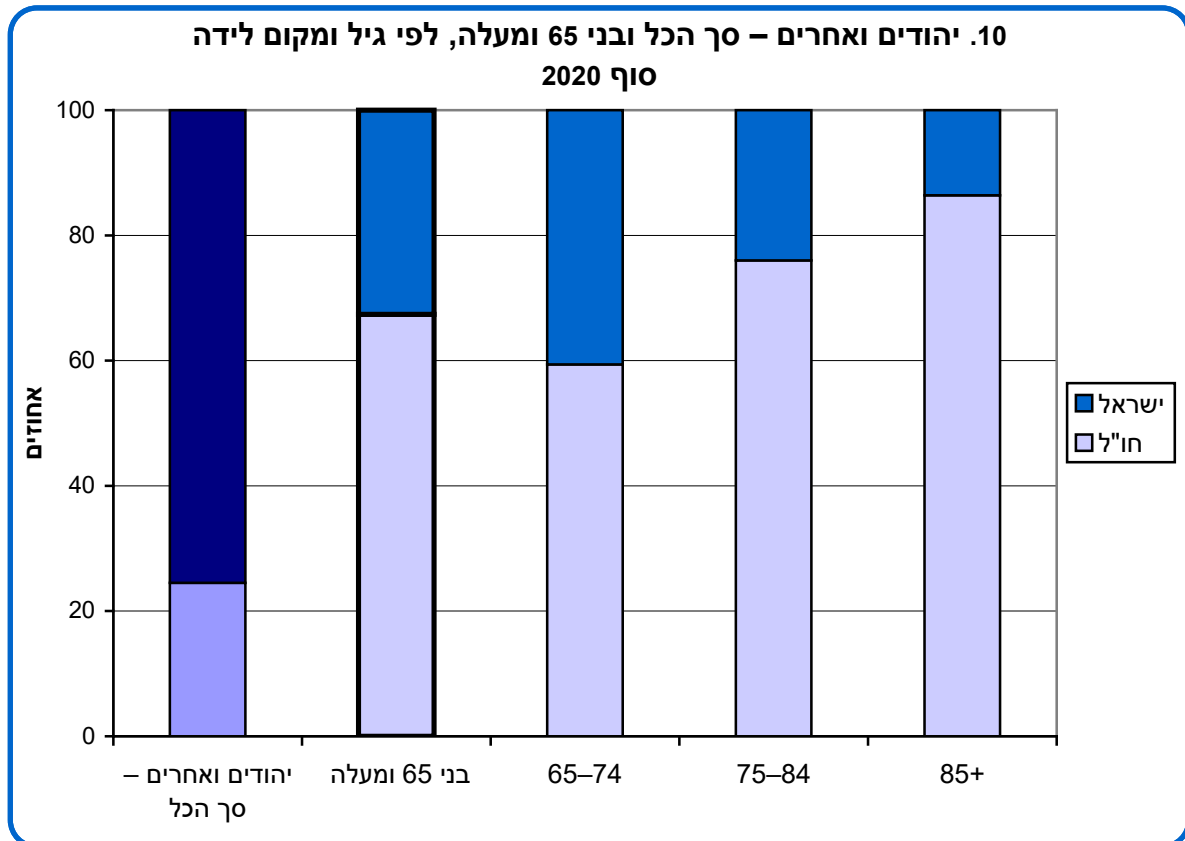
בעתיד חלקם של היהודים ואחרים בני 65 ומעלה צפוי לרדת בהדרגה ויהיה דומה לחלקם בכלל האוכלוסייה. בשנת 2040 יהודים ואחרים בני 65 ומעלה צפויים להיות 87% מכלל בני 65 ומעלה (חלקם מכלל האוכלוסייה יישמר – 79%). בשנת 2065 יהודים ואחרים בני 65 ומעלה צפויים להיות 79% מכלל בני 65 ומעלה (81% מכלל האוכלוסייה).

יהודים ואחרים בני 65 ומעלה, לפי מקום לידה

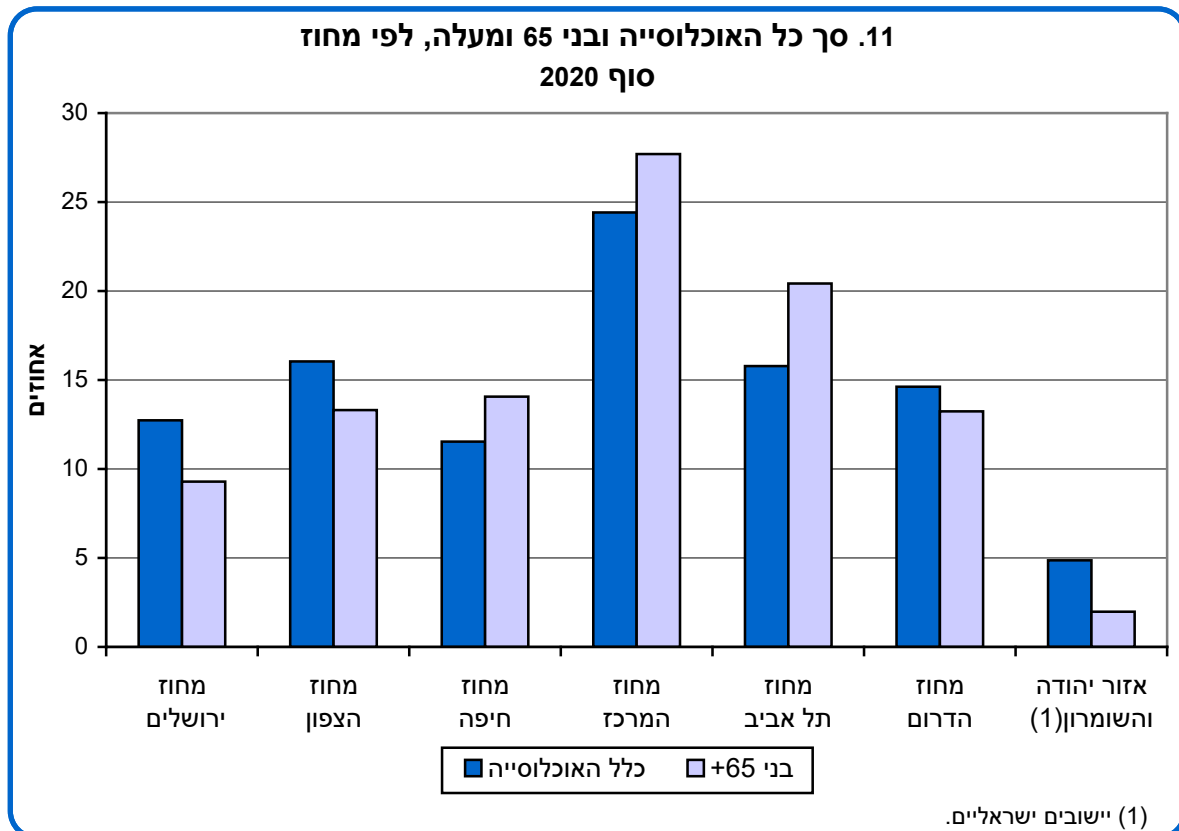
לייחודיות של מדינת ישראל כמדינת מהגרים ישנה השפעה על הזדקנות האוכלוסייה. בשנת 2020 כשני שלישים (67.4%) מהיהודים ואחרים בני 65 ומעלה היו ילידי חו"ל. רק 4% מאוכלוסיית היהודים ואחרים בני 65 ומעלה הם ילידי ישראל וגם אביהם ילידי ישראל.

חלקם של ילידי חו"ל באוכלוסייה גדל עם הגיל – בקרב בני 65–74 59% נולדו בחו"ל, ובקרב בני 85 ומעלה 86% נולדו בחו"ל.

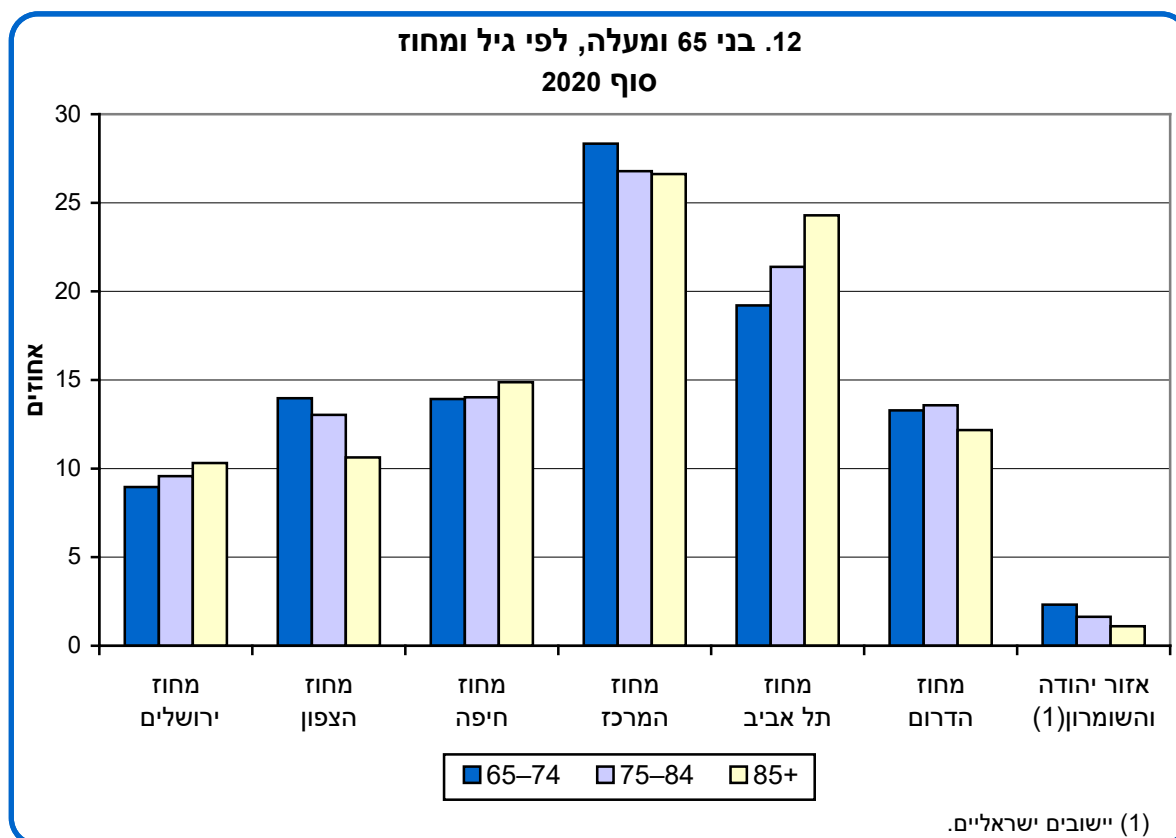

בני 65 ומעלה, לפי פיזור גאוגרפי

פיזור אוכלוסיית בני 65 ומעלה לפי מחוז מגורים דומה לפיזור כלל האוכלוסייה. קרוב למחציתם מתגוררים במרכז הארץ – במחוזות המרכז ותל אביב (48%). למרות הדמיון בפיזור בין אוכלוסיית בני 65 ומעלה לבין כלל האוכלוסייה אפשר להבחין בהבדלים המצביעים על ריכוז יתר של אוכלוסיית בני 65 ומעלה באזורי המרכז (מחוז תל אביב ומחוז המרכז) ובמחוז חיפה. במקביל יש ריכוז חסר בשאר המחוזות. באזור יהודה והשומרון אחוז בני 65 ומעלה נמוך מאוד.

בהסתכלות על פיזור לפי גיל (65–74, 75–84 ו-85 ומעלה) התמונה הכללית של הפיזור אינה משתנה בצורה ניכרת: במחוזות המרכז ותל אביב מתגוררים 47% מבני 74–65, 48% מבני 84–75 ו-51% מבני 85 ומעלה.

במחוזות תל אביב והמרכז, שבהם יש ייצוג יתר של בני 65 ומעלה נמצא ריכוז של יישובים ותיקים, כמו הרצלייה, כפר סבא, רעננה, נתניה, ראשון לציון וחולון. ביישובים אלו אחוז בני 65 ומעלה עומד על 18%–20% – גבוה משמעותית מהמוצע הארצי (12.1%). בבת ים ובחיפה חלקם של בני 65 ומעלה גדול במיוחד – מעל ל-20%.

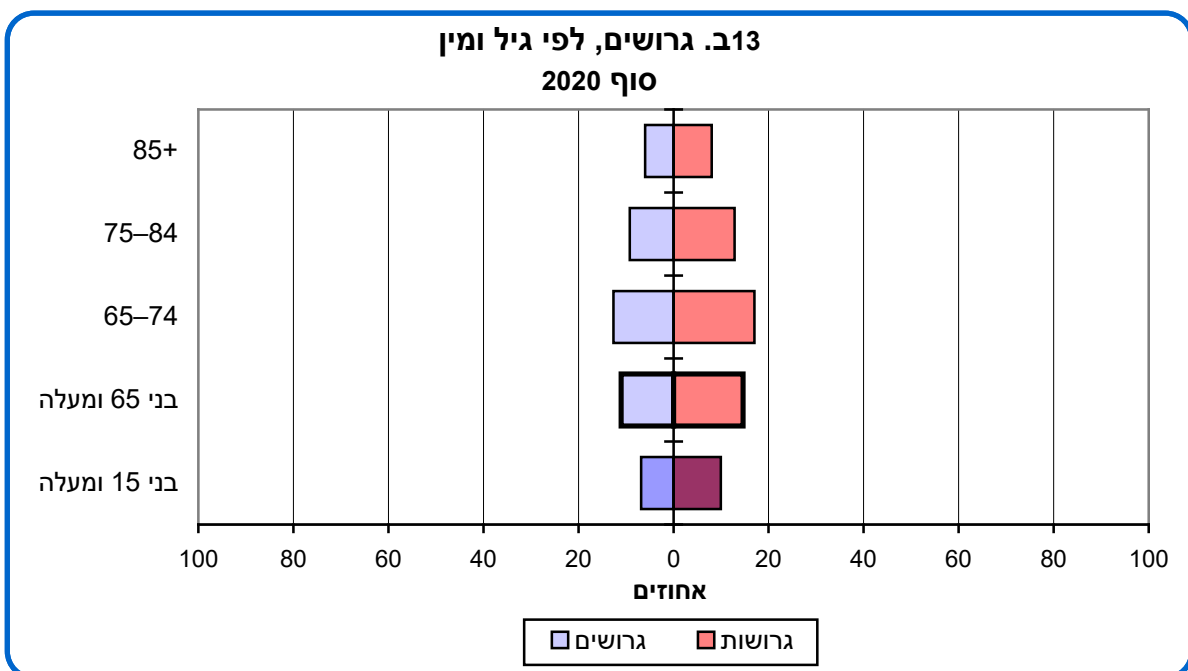
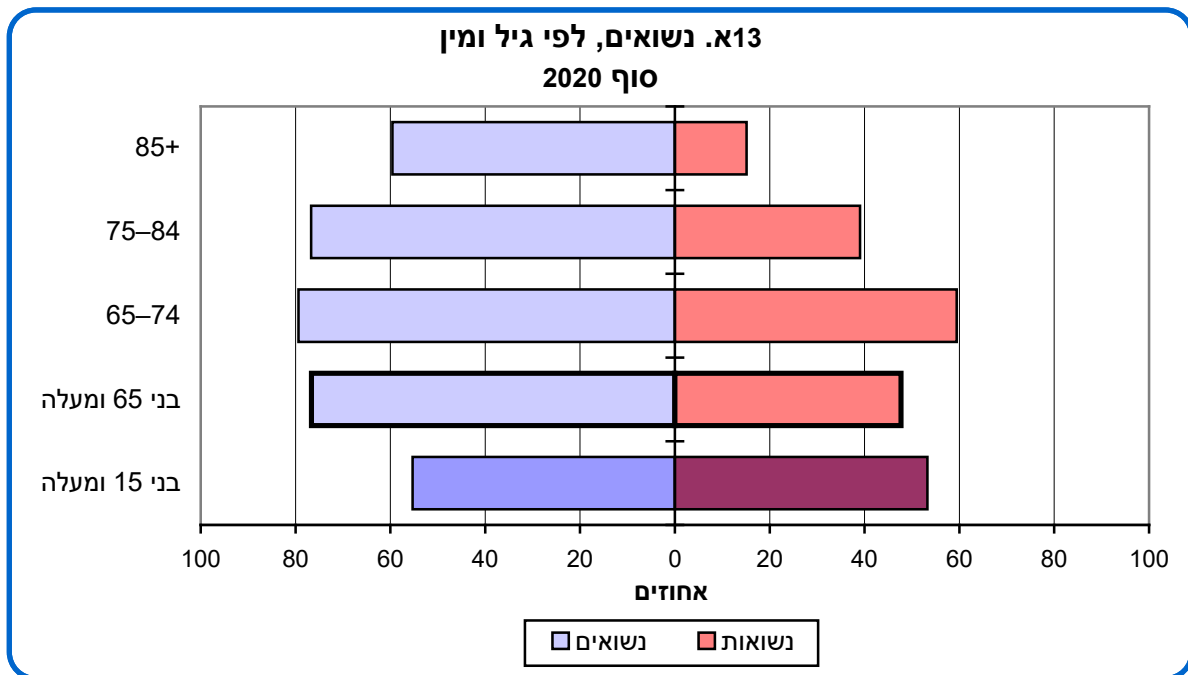
לוח 1. בני 65 ומעלה וחלקם בכלל האוכלוסייה, ביישובים שבהם 50,000 תושבים או יותר, 2020

מכלל אוכלוסיית היישוב	אחוז בני 65 ומעלה	בני 65 ומעלה	סך הכל	יישוב
22.6	28,941	127,803	בת ים	
20.8	59,051	283,736	חיפה	
19.6	19,395	98,966	הרצלייה	
19.6	19,933	101,830	כפר סבא	
19.1	14,606	76,277	רעננה	
18.4	40,902	222,129	נתניה	
18.0	10,674	59,156	נהרייה	
18.0	46,105	256,053	ראשון לציון	
17.8	35,112	197,246	חולון	
17.4	29,201	167,556	רמת גן	
16.9	10,040	59,364	קריית אתא	
16.4	41,070	250,484	פתח תקווה	
16.4	10,011	61,061	גבעתיים	
16.0	33,663	210,595	באר שבע	
15.9	15,736	98,908	חדרה	
15.8	23,153	146,519	אשקלון	
15.7	22,953	146,095	רחובות	
15.3	70,775	463,808	תל אביב-יפו	
15.1	34,222	226,154	אשדוד	
14.5	8,251	56,769	עפולה	
14.3	9,227	64,489	הוד השרון	
13.6	6,905	50,706	נס ציונה	
12.6	7,353	58,482	קריית גת	
12.4	9,572	76,987	רמלה	
12.3	9,956	80,932	לוד	
10.9	5,736	52,519	אילת	
9.3	88,827	951,149	ירושלים	
9.0	8,479	94,657	מודיעין-מכבים-רעות*	
8.8	6,881	77,792	נצרת	
8.4	5,665	67,624	ראש העין	
6.8	14,229	208,793	בני ברק	
4.7	2,645	56,777	אום אל-פחם	
3.9	5,182	132,544	בית שמש	
2.2	1,626	73,768	רהט	
1.1	692	61,125	ביתר עילית	
1.0	743	77,967	מודיעין עילית	

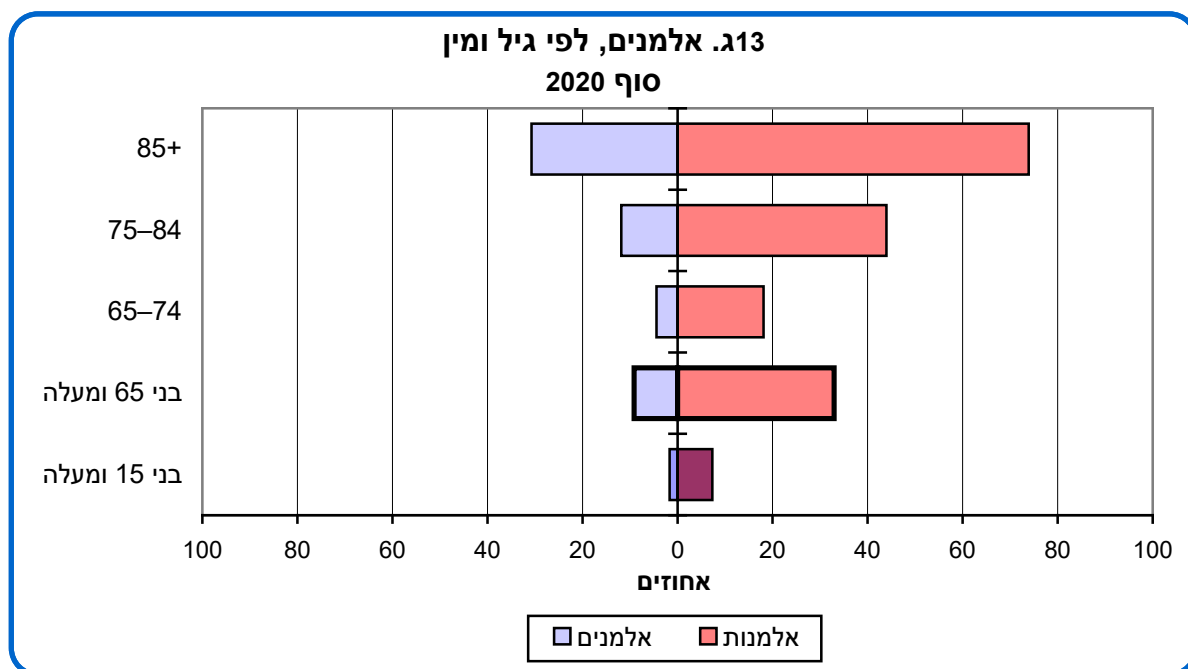
בני 65 ומעלה, לפי מצב משפחתי

המצב המשפחתי של בני 65 ומעלה תלוי בהיסטוריית הנישואין וההתאלמנות שלהם. המגמה הכללית בישראל היא שעם העלייה בגיל יש פחות רווקים/ות, נשואים/ות וגרושים/ות ויותר אלמנים/ות. מגמה זו קיימת ללא הבדלי מין אך בעוצמה שונה.

בקרב בני 65 ומעלה אחוז הגברים הנשואים גבוה באופן ניכר מאחוז הנשים הנשואות – 77% לעומת 48%, בהתאמה. במקביל, אחוז הגברים הגרושים נמוך מזה של הנשים הגרושות – 11% לעומת 15%, בהתאמה. ההסבר האפשרי לכך הוא שגברים שמתגרשים או מתאלמנים הם בעלי נטייה גבוהה יותר להינשא שוב מאשר נשים שמתגרשות או מתאלמנות.

אחוז הנשים האלמנות בנות 65 ומעלה גבוה כמעט פי 4 מאחוז האלמנים – 33% לעומת 9%. אחת הסיבות העיקריות לכך היא שתוחלת החיים של נשים גבוהה מזו של גברים. כמו כן, לרוב נשים צעירות יותר מבני זוגן ולכן מתאלמנות בגיל צעיר יותר.

בני 65 ומעלה, לפי דפוסי מגורים²

בשנת 2020 היו כ-2,711 אלף משקי בית פרטיים בישראל, מהם 755 אלף משקי בית שבהם אדם אחד לפחות בגיל 65 ומעלה (כ-28% מכלל משקי הבית). במשקי בית אלו היו 1,049.6 אלף בני 65 ומעלה, 45.4% מהם גברים ו-54.6% נשים.

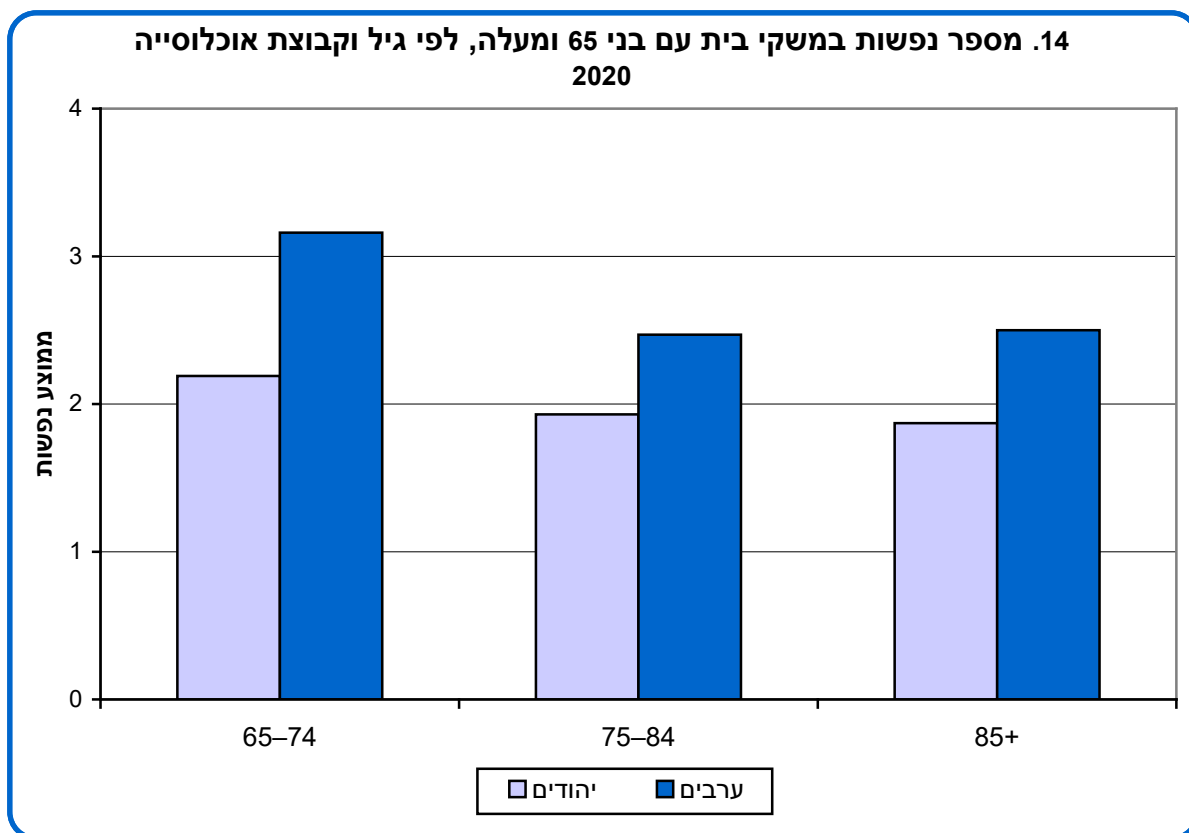
מספר הנפשות במשקי הבית שבהם מתגוררים בני 65 ומעלה נמוך יותר בהשוואה לשאר משקי הבית בישראל, הן אצל יהודים והן אצל ערבים.

לוח 2. ממוצע נפשות למשק בית בכלל האוכלוסייה ובמשקי בית עם בני 65 ומעלה, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2020

בני 65 ומעלה	כלל האוכלוסייה	
2.09	3.25	סך הכל
1.99	3.07	יהודים
2.93	4.35	ערבים

² הנתונים על דפוסי המגורים מבוססים על סקר כוח אדם לשנת 2020. בסקר נחקרים כלל משקי הבית הפרטיים, ללא הגרים בקיבוצים, במוסדות ובמעונות סטודנטים וללא אנשים הגרים מחוץ ליישובים (בדווים בדרום).

ממוצע הנפשות במשק הבית הולך וקטן עם העלייה בגיל, מגמה שקיימת הן במשקי בית יהודיים והן במשקי בית ערביים.

בשנת 2020 כמעט רבע (23%) מכלל בני 65 ומעלה הגרים במשקי בית פרטיים (1,049.6 אלף), גרו בגפם. אחוז הנשים בנות 65 ומעלה שגרו בגפן היה גבוה פי 2.5 מאחוז הגברים (31% לעומת 12%, בהתאמה). אחוז היהודים בני 65 ומעלה שגרו בגפם היה גבוה פי 1.3 מאחוז הערבים (23% לעומת 17%, בהתאמה).

82% מהגברים בני 65 ומעלה גרו עם בת זוג³ (כ-390 אלף), לעומת 51% בלבד מהנשים בגיל זה שגרו עם בן זוג⁴ (כ-294 אלף).

כ-29 אלף בני 65 ומעלה גרו במשק בית עם אדם אחד נוסף שאינו קרוב משפחתם (לרוב מטפלים)⁵ – זוהי עלייה של כמעט פי 2 ממספרם לפני כעשור.

3% מבני 65 ומעלה גרו במשק בית משותף עם משפחת ילדיהם (אך ללא בן/בת זוג), רובם (74%) אלמנים או אלמנות. תופעה זו שכיחה יותר בקרב נשים בנות 65 ומעלה (5%) מאשר בקרב גברים בני 65 ומעלה (1%).

³ בן/בת הזוג אינם בהכרח באותם הגילים.

⁴ בן/בת הזוג אינם בהכרח באותם הגילים.

⁵ כולל מטפלים השוהים בישראל יותר משנה ברציפות.

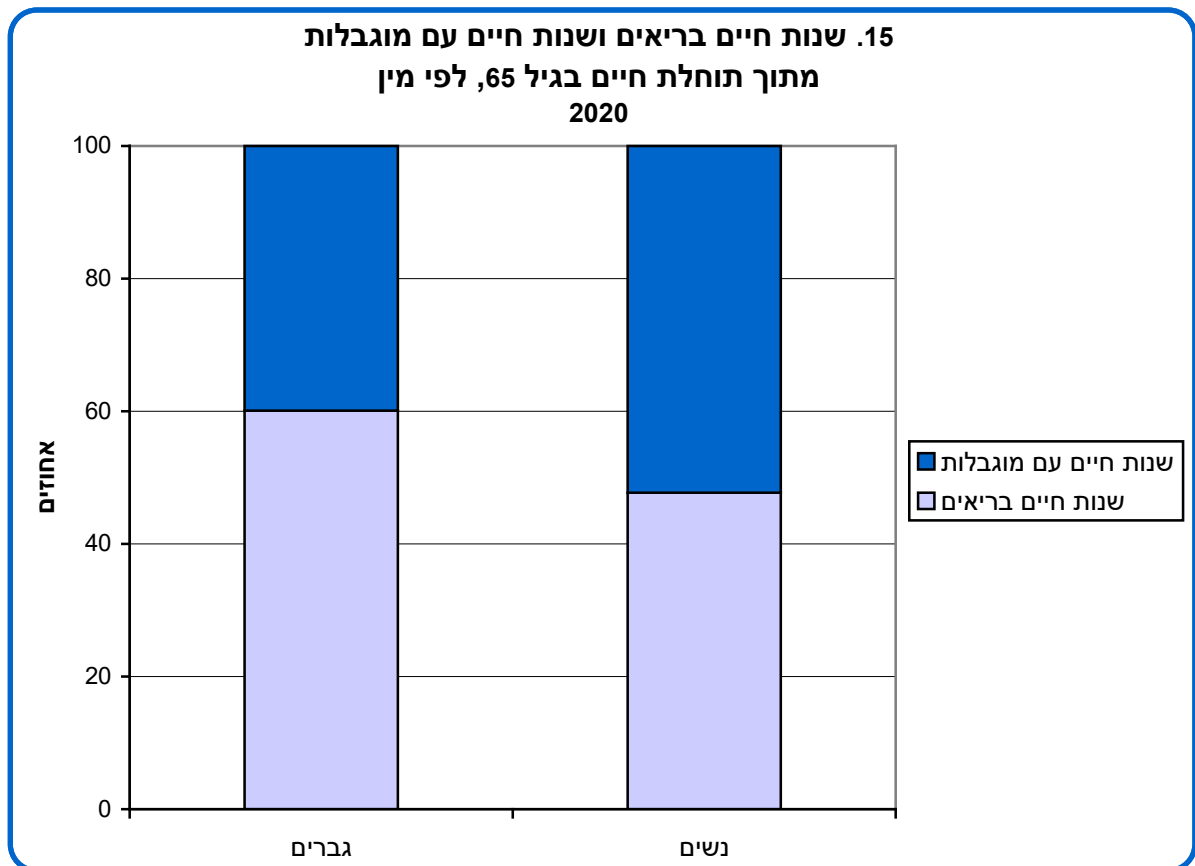
בני 65 ומעלה, לפי תוחלת חיים⁶

בשנת 2020 עמדה תוחלת החיים בלידה בישראל על 80.7 שנים בקרב גברים ועל 84.8 שנים בקרב נשים.

באותה שנה תוחלת החיים בגיל 65 עמדה על 19.3 שנים בקרב גברים ועל 22.0 שנים בקרב נשים. תוחלת החיים בגיל 65 נמצאת במגמה של עלייה מתמשכת – משנת 2000 היא עלתה ב-2.3 שנים בקרב גברים וב-3.0 שנים בקרב נשים.

תוחלת החיים הבריאים⁷ עמדה בשנת 2020 על 11.6 שנים בקרב גברים ועל 10.5 שנים בקרב נשים.

בעוד שתוחלת החיים בגיל 65 של נשים גבוהה יותר משל גברים (פער של 2.7 שנים לטובת הנשים), הרי שתוחלת חיים בריאים של גברים גבוהה יותר משל נשים (פער של 1.1 שנים לטובת הגברים).

⁶ פירוט נוסף על תוחלת חיים מופיע בפרק תוחלת חיים ושנות חיים בריאים.

⁷ מספר השנים הממוצע אשר אדם בגיל 65 צפוי לחיות ללא בעיה בריאותית שמפריעה לו בתפקוד. החישוב מבוסס על נתוני לוח תמותה ושיעורי הימצאות ספציפיים לגיל של בעיה בריאותית המפריעה בתפקוד, המחושבים לפי הסקר החברתי של הלמ"ס.

בני 65 ומעלה שרשומים כדיירי מוסדות לטיפול ממושך⁸

על פי נתוני מפקד מוסדות 2020, 19.6 אלף⁹ בני 65 ומעלה, שהם 1.7% מכלל בני 65 ומעלה בישראל, היו דיירי מוסדות לטיפול ממושך.

מרבית דיירי המוסדות לטיפול ממושך בני 65 ומעלה היו נשים (67.5%). כמו כן, הרוב המוחלט של בני 65 ומעלה שהם דיירי מוסדות אלו היו יהודים ואחרים (96.7%). 34.1%, כשליש, היו ילידי בריה"מ לשעבר. 79.4% מדיירי המוסדות לטיפול ממושך היו מעל גיל 75, וחלקן של הנשים מתוכם היה 72.3%.

⁸ בתי אבות, בתי חולים למחלות ממושכות (כולל סיעודי ותשושי נפש), מחלקות סיעודיות בבתי אבות או בקיבוצים.

⁹ אוכלוסיית דיירי המוסדות לטיפול ממושך אינה נכללת ברוב סקרי הלמ"ס. כמו כן, אוכלוסייה זו אינה נכללת בסקר SHARE (סקר אורך הבוחן מצב בריאותי, כלכלי, חברתי ורגשי בקרב בני 50 ומעלה במדינות אירופה) ובסקרי המרכז הלאומי לבקרת מחלות (המלב"מ). עם זאת, אוכלוסייה זו נכללת בסטטיסטיקה של תוחלת חיים, במדדי התוכנית הלאומית לאיכות הרפואה בקהילה ובשימוש המחלות במלב"מ.